

Womhaj Bóh!

Czisko 25.
26. junija.

Lětnik 2.
1892.

Szerbiske njedzelske łopjenka.

Wudawaju ƙo kóždy ƙobotu w Szmolerszej knihiczišcežerni w Budyschinje a ƙu tam dostacž sa sčtwórtlětnu pschedplatu 40 np.

2. njedzela po ƙwji. Trojizn.

1 Jana 3, 14: „Sčtóz bratra njelubuje, tón woštanje w ƙmjerczi.“

To je tak jaƙne, kaž jenož něšcto bycz móže. Sčtóz ƙwojeho bratra njelubuje, tón Boha njelubuje. Sčtóz džěczo njelubuje, tež nana njelubuje. Sčtóz pač drugeho njelubuje, jeho tež do ƙwojeje wutrobny njebjerje. Pšchetoz jenož lubošč do drugeho sańdže a drugeho do wutrobny pšchijimuje. Do cžłowjeka bjes luboščje Bóh sańcž njemóže. Tón Anjes Jesuƙ praji: „Sčtóz mje lubuje, tón budže moje ƙłowo džěrzecž, a mój Wótž budže jeho lubowacž, a my budžemy t njemu pšchincž a wobydlenje pola njeho cžinicž“. Je-li nětko Bóh pola tebe a w tebi wobydlenje cžinił, dha je žiwjenje w tebi, pšchetoz Bóh je wěrne žiwjenje. Njeje-li pač twoja wutroba ƙo hěta Boža tečiniła, dha bydli a ƙnježi w tebi ƙmjercž, byrujež by hišcže ƙo tak jaƙnje ƙwětło žiwjenja wokolo roščěrjało. Twoje žiwjenje ƙo potom jenož w tebi hiba. Dofelž wutroba bjes bwanja a hibanja bycz njemóže, dofelž něšctozkuliž lubowacž dyrbiš, dha lubuješ ƙam ƙebje. Se ƙobu wobƙhadžuješ, wokolo tebe ƙo twoje myšliczi wjercža. Modlitwa, jeli so ƙo hišcže modliš, je czi jenož ƙredč, tež wulkeho Boha do twojeje ƙlužby scžahnyč. Twój bližichi czi jenož hišcže płaczi, hdyž móžeš jeho ƙlužobnita ƙwojich žadanjow a ƙwojeho wužitka cžinicž. Wotnyknjeny kónž wscheho twojeho myšljenja a cžinjenja ƙy ty ƙam. Ty ƙy twój Bóh, psched ƙobu ƙo pokłatuješ, ƙebi ƙlužiš, ƙebje počěscžuješ. Esy wsčón sfludženy

do ƙebje wboheho hrěšneho cžłowjeka a twoje žyłe žiwjenje je hrěch. Je-li pač hrěch, dha je tež ƙmjercž, pšchetoz hrěch je ƙmjercž. Žane žiwjenjowe žórka sa tebe t njebješ dele njebeža; cžěpach wsčudžom se ƙebje a se semje. Je-li so w tebi wošuchnje, dha móžeš ƙuchu semju jenož woktrjepicž se sčpatnej wodu ƙwojeje ƙamšneje mudroščje a možny. Bóh ƙebje, ƙwoju hnadu a prawdu temu nje-dawa, kotryž ƙo jemu dacž nochze. Kač ƙhudy je tola tajki cžłowječ, kotryž jeno pšcžezo na ƙebje myšli, Bohu cžescž nje-dawa a wot njeho žiwjenja njebjerje; kotryž ƙo ƙwojim bratram a kotremuž teho dla wot jenotliwych a t wošady žane reči žiwjenja nje-pschiběža. Wón je džěczo ƙmjercže w ƙebi a roščěrja tež wot ƙmjercže wokolo ƙebje.

Tuta ƙebicžiwosčž ƙo bratram napschecžiwu pokasuje jako cžescželakomstwo, jako nahrabnosčž, jako sawišč a hidženje. Cžescželakomny nima žaneho snuščkowneho žiwjenja, žaneho wješela w Boshy. Wón je jenož sbožowny, hdyž drusy jeho ƙwalbu t jeho erta ƙlyšcha abo hdyž wón ju t jich erta ƙlyšchi. Tajke žiwjenje je ƙmjercž. — Nahrabny je ƙwoju wutrobu na symny mamom powišnuł. Jeho sčaz je se semje pšchichoł a niz t njebješ. Wón jenož hromadžuje, so by mēł. Wón je kaž hrib, kotryž stajnje nuts ƙreba a niczo njewupuščža. A tola jo w ƙebi sčhowacž njemóže. W ƙmjertnej hodžinje Bóh hrib wucžišcžezi. Pšchetoz niczo na ƙwět pšchinješli nješšmy, a je šjawne, so tež niczo t njeho njewunješemy. — Sa-wišč je cžerw t wotrym subom. Žerje ƙama na ƙwojej wutrobje. Žerje cžim spěšnišcho a žadliwišcho, cžim lěpje ƙo bližšchemu dže. Wona je ƙmjercž. — Hidženje je

wohén w duschi, sapaleny psches nêkajku fšchindu, kotruž je czi bližšchi nacžinik. Ššapa a šaha štajnje k njemu a ty šo wješelišch fškladnošcže, hdžež móže šo wohén šapalicž a jeho šbože a šubko do popjela pschewobrocžicž. Šeho fšhtoda a ból je twoja radošcž. Hdže woštanje tam lubošcž Boža? Šchtóž šwojeho bratra hidži, tón je mordar a šam w šmjercži.

Šchtóž bratra nje lubuje, tón woštanje w šmjercži, tu w šmutskomnej, tam w wêcžnej. Šchto mênish, móže cžlowjek fš wutrobu polnej hidženja do njebeš šancž? Njebeša je wêcžna lubošcž twarila. Njebeša je nam, dokelž je šami psches šwoju winu šhubichny, Šhryštuš se šwojej lubošcžu a se šwojej krowju šašo dobył. Pšchi njebeškich wrotach, hdž tam doindžesch, je Šnjesowe prênje a jenicžke prašchenje: „Masch mje lubo?“ Lubošcž je njebeša wotanika a je k nam dele pschischla, a šta lubošcž, kotraž je šo tutej wêcžnej lubošcži podała, do nich šandže. Ššebicžiwoscž pač a hida woštanjetej wonkach. Šchto chzetej na tym mêšcže, hdžež Šhryštuš je šo wšchitkim wšchitko cžinik. Woštanjetej wonkach a wonkach je wêcžna šmjercž.

Pod šněhom šafhowany.

2.

Pšched wrotami pšchi študnicžy czi šipa cžini kšlódk.

(Pštrocžowanje.)

Druhi šynowy list pšchindže pól lëta pošdžišcho. W tym jej wón pišasche, šo šo jemu w Amerizy derje dže. „Džela mam došcž a šašlužbu dobru. Ša we wulkej šabrizy džëlam a nimam dale nicžo ša džëlo, hacž jeno do štólzow nobi wudžëlacž. W Amerizy je wšcho hinasche hacž pola waš. Šow ma kóždy fš jenicžkej jenej wëžu šwoje džëlo; tón ma to, a druhi nêšchto druhe cžinicž; kóždy ma tu šam šwoju wëž došonjecž.“

Šašo bë lëto nimo. Duž pšchindže tšeczi list. Ale po nim tej macžeri jejny šyn nicžo wjazy a ženje nicžo wjazy pišat njeje. Šele jeho tšif listy pač bë šebi ta wudowa do šwojeje biblije tu a tam položila, na tšif wošebne mêtšna, a šëdy byl šo jej žadny džëni pominył, šo šebi njebyła tu abo tamnu štronu w šwojej bibliji wunamakala, hdžež šebi potom fš nowa šašo wuczita, šchto tam w Božim šlowje pišane šteji, a potom tam šašo se šwojimaj woczomaj dołho na te woblednjene pišmicžki w lišcže hladasche. Šchtož tam pišane štejesche, to wšchaf wona hižo dawno wšcho fš hłowy wjedžesche.

Ššynowy prëni list ležesche do prënich knihow Mójšafownych položeny pšchi 22. šlawje, tam pšchi tej šchtucžy, hdžež je pišane, šo je šebi Wóh wot Abraham a jeho šyna Ššafa ša wopor žadał. Tam bë šebi wona „tšifanu jehlu“ šatylka.

Druhi list ležesche w druhich knihach Samuelownych pšchi 22. šlawje, do kotrehož bë šebi šašo „tšifanu jehlu“ šatylka, hdžež šteji, kajki bu David wšchón šrudny, a kajki wón horje na šubju do wrotow džëšche a plakasche: „Mój šyno Abšalomje! mój šyno! mój šyno Abšalomje! Ach, budžich tola móhł ja ša tebe wumrjecž! O Abšalomje, mój šyno, mój šyno!“

Tšeczi list ležesche w nowym šafonju, a to pšchi tamnym rjanym 15. šlawje šwjateho Łukaschowego šczenja. Tam ta tšifana jehla w tej šchtucžy tčžesche, kotraž kónž tamneje lubošneje powjescže wo „šhubjenym šynu“ šteji. Tam pač takle pišane šteji: „Pšchetož tón mój šyn bëšche mormy, a je šašo wožiwik; wón tež bëšche šhubjeny a je šo šašo namakal.“ Takle mêtšche tale macž pravu lubošcž k šwojemu šynej. Tale jejna lubošcž bë tajta, fš kajtež cžlowjek wšcho wëri, šo wšcheho nadžija, wšcho wuczërpi.

Šewaf bë Dubina ša wšchón šwój cžaš cžicha se wšchej cžescžu a fš pobožnošcžu živa. Šudžo mêtšachu ju wšchitžy lubo a hušto by byl ju tón abo tamón dał k šebi do domu pšchincž, hdy by byl pola nich nêšchto šhorik abo nêšchto wumrjek, pšchetož wona móžesche prava cžicha wokoło šožow šhodžicž, mêtšche pšchëzo pomoznu rufu a pódla lubošne šlowcžka ša wupolojenje. Šajšele wšcho wšchaf ludžom derje cžini, hdyž šu na nich cžašy pšchischle, wo kotrychž šo radpraji: Še šo mi nje lubja.

Kajške rudjenje mëtš wona šama na wutrobje, to wona ženje nikomu njewušforži — ale fš Bohom je byla wona hušto wo tym porëcžala.

Hdyž bëšchtej tej malej šušodowej — mišchtra Ššoncžikowej — holcžy trochu wotroštkëj, pšchindžeschtej wonej hušto šwoju šwudowjenu šušodžinu w jejnej kšëžy kšwilu wopytačž. Šowarjež mišchtr bë šwoju žonu tež dyrbjal šaše šhubicž, duž bë jemu lubo, hdyž jeho holcžy k šušodžinje doindžeschtej; ta bë jeju nawuczila šchicž a druhe žonjaze džëlo. Šej holcžy bëšchtej pač ša tu štaru wudowu, kiž bë takle šama ša šo živa, šchtož ššoncžne pruhi a wofšchewjazy balsam.

Wobej šušodneje kšëži mêtšeschtej won do šady kóžda šwój dwór. Šowarnja mêtšesche wulki dwór a se šady njeho šahrodku; se šady wudowineje kšëžki dale nicžo njebë, hacž mašy dwórcžk, šnadž 10 kóhcži do rózka, a w nim dale nicžo nutškach njebë, hacž jenicžki jedyn bošowy kërč, a pod nim drjemjana šawka. Tu bë šebi Ššarcžin ša maleho holcžëza šam wudžëlač, bë šebi tam šchtyri koliki do šemje šabit a na nje dešku pšchirašyl. Ššrijedž wobeju dworow bë drjemjany pót, a tón bë tajki niwki, šo móžesche dorošcženy cžlowjek jara radny pšches njón pohladacž, a hdy byšchtej šo tej malej holcžy na njón kuš štipikej, móžeschtej šamej tež pšches njón pohladacž. Štara Dubina bë w lëcžu hušto pod bošom šëdžila a šebi tam pšchadka, duž bëšchtej šowarjež holcžy druhdy na nju pocžatej wołacž: „Šušodžina! Dubina! šmëmnoj kšwilku kš wam pšchincž?“ Wona pač bë jimaj wêcžnje prajila: „Pójtej, jeno pójtej!“ A hnydom bëšchtej byłej pšchi njej. Pošdžišcho, hdyž bëšchtej wjetšchej, bëšchtej druhdy kš njej pšches pót šalëškej. — Šóbrčach bë wšchaf jimaj wšcho rjenšche, hacž doma. Dwór drje bë wulki, ale to bë jimaj runje prawe. Hdžež je mašo ruma, tam je najdušchnišchi pšchëbnik. Šotom bë jimaj Dubina nêšchto powjedala, — ta pač móžesche šchikowanje powjedacž. Duž bëšchtej tej holžy wobej na nju pošluchalej, a to bë jimaj cžaš tak cžëknj, šo njebëšchtej šamej wjedžikoj, tak bë jimaj pšchi njej šašchot. Šóbdla pač bë šebi Dubina špochi pšchadka, a fš boša bë na nje tšif te rjane bošowe bëke kčzenje kaž hwešdžicžki řadale, druhdy bë tež nêkajške ptacžatko pšchischlo a wšcho wczipne na tu mašu šhromadžišnu pohladnył, a jim nêšchto šafifolilo, a potom prjecž šlecžilo.

Šarka bë hušto prënja dołheho šydanja šyta, ale Šanzy njebë tajške šydanje ženje wjele; hdyž pač bu wječor pšchishot, bu šo špochi njerad wot Dubiny džëlika. Šo cžašu bëšchtej tej holcžy wobej wotrošcženej. Ale pšchëzo byšchtej šašo k šušodžinje pšchischkej, Šanka pač bë tam kaž była pola njeje doma, a šëdy byl šo džëni pominył, šo była Šanka pola Dubiny njepobyła. Šej wona wšcho wupowjeda, šchtož mêtšesche na šwojej wutrobje. Šon pšched wrota kš lipje wona rad njedželu popoždny doindže a šo tam na tu šamještnu šawu kšwilu pošyže, tam šama lutka kuš pošëdži a pošluchajo, tak šebi tam te ptacžata špëwachu. Šanka tež rad na nychpor doindže a potom se šušodžinu won pšched mêtšo.

Tam pod lipu jej ta wudowa potom to a mono wupowjeda a druhdy pódla poplakny. Šanka pač šo na to wustejesche, fš njej šobuczërpicž a placacž fš tymi, kiž plakaju.

A jako bë fš tej wobštarnej wudowu tak daloko pšchischlo, šo šo šmjercž kš njej pšchibliži, bë šowarjež Šanka pšchëzo pšchi njej. Šej wona tež šwoje potajništvo wušjewi, kajšëž mêtšesche w šwojej lubej štarej bibliji šafhowane. Šewaf ničto nicžo wo tym šhonik njeje, kšiba luby Wóh w njebešach a Šanka. Ša je tež te tšif listy wohladała, a te jehly tež, a wo te šchtucžki je tež wjedžila, kajšëž tam štejachu. Š tšutymi šlowcžkami bë šo ta mřëžaza wudowa trošchtowala, a jako bë jej Šanka te fš biblije wuczitala, bë ta wboha žona wušnyła, kaž w lampi pšómješcho, kiž žane šwëcženje wjazy nima a ničto jej njebë trjebał jejnej woczki šandželicž, pšchetož tej bëšchtej šo jej w španju šamej šandželiškej.

Ta holcžka, kotraž tam pódla štejesche, myšlesche šebi: „Mëtšle je jej Wóh tón Šnjes šam pšchishot woczki šandželicž. Ničto žusy njebudžesche jej to šmël šcžinicž, dokelž tu tón njebë, kiž budžišche jej to šewaf dyrbjal šcžinicž: jejny šyn.“ Tu bibliju fš tymi tšjómi listami a tymi tšjómi jehlamy wša šebi Šanka hnydom, a donješe ju tam horje do ištwy — kiž hišcžëze pšchëzo „Ššarcžinowa ištwa“ řëlasche a položil ju woczjinjenu na kšchinju. Takle bë to ta mřëžaza wudowa šechžyla mëtž, a ta holcžka bë jej šhubicž dyrbjala, šo chže wšcho to takle šcžinicž. „Wón dyrbi šebi ju hnydom móž namakacž, hdyž tu šašo doma budže“, bë jej wona prajila.

(Pštrocžowanje.)

Wyżoki thérlušy Salomonowy w herbštych thérlušach.

7.

Staw 1, 7.

Stóš Rnjefowy.

Ty wboha wowzka i pastwy mojej,
Njesnajesch dha šo w srudžbje šwojej!
Šhto jenož chzeš, šhto wołašch dha?
Ty štoržišch, šo mje lubo nimašch,
A tola šo mje štyšnje pšchimašch,
A po mni wołašch bjes kónza!
Braj, hdyž wjaz' lubo nimašch mje,
Šhto czinišch tajke pšakanje,
A tyšchne ruzylamanjo?
Njesnajesch šo!

Njesnajesch šo! Mašch mašo wěry,
Ty lubowana nimo měry,
Mi wušwolena njewješta!
D žónška bje wšchěmi najrjenšcha,
A wot wšchitkich mi nanajprějšcha,
Ty na wěcznje mi šlubjena —
D ledžbuj, šhto czi prajicz chzu:
Bjes pšchestacza cze lubuju,
Šzym šwěrnny czi hacž do kónza!
Duž wuštuš dha.

Duž wuštuš dha se žakofczenja,
Šzo njespušchczej wjaz' na šhonjenja,
We šacžucžach měr njesmėjšch.
Won se šamšneho šapoczenja!
Nutz do šłowa! tam pošyljenja
A trošcht a měr šaš' doštanješch.
Raš czujješche šo šhudušchku,
Šdyž wopšchimnych cze i lubošcžu? —
Duž wuštuš dha, ty kralowa,
Won na hona!

Won na hona dži, won šej žadaj,
Na štopny mojich wowzow hladaj,
Šdyž ja je wjedu na pastwu!
Tam je te šamšne žakofczenje
Na šhudu pastwu, wuhorjenje,
Braj, hdyž hdy žane šawutlu? —
Pšches šchiz a štyš dze k krašnosczji!
A hdyž šo wowzka šabłudži,
Tam bóršy lubu namašam:
Duž paš šo tam.

Duž paš šo tam, tam paš šo rjenje,
Šdyž i lubošcžu mój duch cze czehnje,
Tam pastwy šmėjšch šelene.
Tam budže lubošcž šaš' cze šhrėwacž,
Tam nadžija czi i nowa šczėwacž,
Tam je czi blido pšchifryte.
Šzo njesnajesch, duž wuštuš dha,
Won podaj šo tam na hona,
Won k mojom' šladu, paš šo i tym:
Ša wšcho czi šym!

Najmóžnišche šakitanje šchescžijanštw.

Šako w šecze 125 po Šhryštuku romški šhėžor Šodrian do
Athena pšchidže, jemu tam šchescžijanšti mudry Aristides pišmo,
w kotrymž šchescžijanštw šakitowašche, pšchepoda. Šo pišmo
bėšche w grichiškej rėczi špišane a je šo pšched krótkim šako
namašam. Aristides šchescžijanštw na žyle pšchewėdcžaje a
hódne wašchne šakituje; wón cžini to po tym šłowje šwjateho
pišma: „Na jich pšodach dyrbicže jich pošnacž.“ Wón wopišuje,
kaš šu šchescžijenjo žiwi. Šdyž my to pišmo cžitam, dyrbimy
šo džiwacž, kaški pobožny duch šchescžijanow wodžješche a my to
njemóžemy bjes teho, šo njedyrbjeli šo hašbowacž hladajo na
žiwjenje našchego cžaka, kotrež šo tež šchescžijanštw mjenuje.

Šchescžijanow, šchwo Aristides wo žiwjenju prėnich šchescžijanow
pišche:

„Šchescžijenjo wěrja do Boha, štworicžela njebjewo a šemje,
w kotrymž a wot kotrehož wšchitke wėžy šu, wot kotrehož šu tež
te kašnje doštali, kiž do šwojeho šwėdomnja šapišachu, kotrež
džerža w madžiji pšchichodneho šwėta; teho dla woni mandželštw
nješamaja, škurwaštw šo wostaja, wopaš nješwėdcžaj, šebi nje-
žadaja po tym, šchtož jim nješluscha, nana a macžer cžješcžaj,
šwojim došrotu cžinja, hdyž šudža, prawje šudža, k pšchiboham
šo njemodla a to, šchtož njechadža, šo bychu drušy jim cžinili, tež
drušim nječžinja. Tych, kiž jich pšchescžėhaja, woni trošchtuja a
jim šmitnošcž wopakašaja, šwojim nješchecželam došrotu cžinja.
Šich žony šu cžiste, jich džowki šu póžcžiwje a jich mužojo šo
šdžerža wšchego nječžisteho žiwjenja. Wotrocžkow a džowki a
džeczi, jeli žanych maju, wabja i lubošcžu, šo bychu šchescžijenjo
bnli, a hdyž šu šchescžijenjo, jich bjes rošdžela bratrow mjenuja,
k žušym pšchiboham šo njemodla a šu we wšchej ponižnošcži a
pšchecželnimošcži žiwi. Šelhaštw šola nich njenamakašch, woni
šo bjes šobu lubuja; wot wudowow šo njemotwobrocžaj a šhrotow
i rušow teho wumóžaj, kiž jim šchidwu cžini. Šchtož móže, dawa
temu, kotryž nima a to bjes moškotanja a hdyž žušeho wohladaja,
jeho do šwojeho doma domjedu a šo nad nim šwėšela, kaš by
jich bratr byl. Pšchetož niž bratšja po cžėli, ale w duchu a
w Bohu chzedžaj byč. Šdyž paš jedyn jich šhudnych se šwėta
cžehnje, šo po mozach ša jeho pohrėb štaraja. Šdyž šlyšcha, šo
je jedyn i nich jaty abo pšchescžėhany Šhryštufoweho mjena dla,
šo wšchitžy ša njeho štaraja; je-li móžno, šo móže šo wušwobodžicz,
jeho wušwobodžaj. A hdyž je jedyn bjes nimi, kiž je šhudny a
hubjenny a woni šami nicžo wšchego šwojeje potrebnosczje nimašaj,
dwaj abo tšti dny šo pošcžaj, šo bychu jeho i nušnej žyrobu
šastarali. Kašnje šwojeho Šhryštuka woni i wuškejšewošcžu
wobšedžbujaj pšches to, šo šu prawje a póžcžiwje žiwi, kaš je jim
tón Rnjef, jich Bóh, pšchikašak. Šódde ranje a kóždy cžakš Boha
šhwala a cžješcžaj ša jeho hnadu, jim wopakašanu; pšchi jėdži jemu
džak dawaju a hdyž prawy se šwėta dze, šo wješela a Bohu šo
džakujaj a ša jeho cžėkom cžehnjeja, kaš by něchtó i jeneho mēšta
do drugeho cžahnyl. Šdyž šo komu džecžjo narodži, šo Bohu
džakujaj a hdyž šo štanje, šo maše šako wumrje, šo Bohu hišchcže
bóle džakujaj ša jeneho, kiž je bjes hrėchow pšches šwėt šchok.
Šdyž paš widžaj, šo je něchtó w šwojich hrėchach wumrjet, hórke
šlyšy pšakajaj a šdychujaj ša njeho, došelž wón šwojej šchtrafi
napšchecžiwjo dze. Šako tajžy, kiž šwojeho Boha šnaja, jeho wo
tajke prošcha, šchtož šo jim doštacž pšchisteji a taš woni cžakš
šwojeho žiwjenja wupjelnjuja. Woni šu wopravdže czi, kiž šu
wėrnoscz namašali, došelž ju šhodžo pytaču a kaš daloko to roš-
michmy, šmy tež špóšnali, šo šu woni šami pošnacžu wėrnosczje
bliško pšchischli. Wo lubošcži paš, kotruž wopakašujaj, šjawnje nje-
powjedajaj, šo bychu to wšchitžy šlyšcheli, ale jich wotpohlad je,
šo by ničto nicžo wo tym nješhonil a potaja šwój dar, kaš tón, kiž
pošlad namašawšchi jón šthowa. Woni šo próžujaj prawy byč
jako tajžy, kiž woczakujaj, šo bychu šwojeho Šhryštuka wohladali.
Wopravdže wuškotna a džiwna je jich wuczba; šchtož chze ša tym
hladacž, budže to pošnacž; a woni šu šawėrnje nowy lud a
něšchto bójšte je w nich. A ja njedwėlujaj, šo jenož pšches modlitwy
šchescžijanow kraštw wobšteji; druge ludy šu šhebane a šo
jebajaj, hdyž pšched šemšikimi wėžami na kolena padajaj a šu
w cžėmnošcži, došelž wėrnoscz pošnacž nochzedžaj a kaš pjeni
šhabłajaj a jedyn pšches drugeho k šemi pada. Šeho dla dyrbja
mjelcžecž jaški tych, kiž šchescžijanow pšchescžėhaja. Pšchetož šepje
je, šo šo ludžo k pravemu Bohu modla, hacž k prošdnym mjenam.
A wopravdže wot Boha je, šchtož wón rėczi pšches rt šchescžijanow
a jich wuczba je pucž k šwėtku. Š nej dyrbja šo wšchitžy pšchi-
bližowacž, kiž Boha nješnaja, a pšchiwšacž nješchodne šłowa, kiž
šu wot wėcznosczje“

Njech je to došcž se šakitanštw špišaj tamneho Aristida,
w kotrymž wón šchescžijanštw šastupujaj jich žiwjenje a šhodjenje
šhėžorej wopišuje. My dyrbimy prajicz, šo wón šchescžijanštw
na žane wašchne móžnišcho šakitacž njemóžješche. Šaj wopravdže,
hdyž my to cžitam, potom hašle prawje špóšnajemy, kaš je
šchescžijanštw pšchi wšchėm pocžišchcžowanju a pšchescžėhanju šwėt
pšchewinnyč a šebi wutrobny nješchecželow došcž móhko. Ale tež
to šo nam wujafni (hdyž tež niž k našchemu šmėrowanju), cžeho
dla je móž šchescžijanštw na cžłowškich wutrobach w tajkej šrudžajej
pomėrje w našchim cžakš wotėbjeraka, cžeho dla jich taš wjele
wjazž do bójšteje krašnosczje ewangeliija wėricž nochze. Šdže šu te

Křesćijaniske wořady, wo kotrychž móže to wot Aristida wopřiane Křesćijaniske žiwjenje a řhodenje pľaczič? Bóh pomhaj nam, so bychmy tym, kiž wonach steja, krařnosć evangelija bóle psches řwoje žiwjenje pokazowali a řo wopravdže jako nowy lud řjewili — to je wjazy hódne hač wřhitko to, řchtož móhlo řo hewaf ř řakitanju evangelija prajič a piřacž. Na pschecziwnikach a njepscheczelach wřhaf řyřwi tež potom pobrachowacž njebudže, kaž w czařu Ğodrianowym; ale wjele tych, kiž nětko praweho doměrjenja ř Křesćijaniskej řyřwi nimaja, wořebje tež se wřhédneho luda, budže nawuknyčř hinař řebi myřlicž wo řhryřtuřu a jeho řyřwi, hdyž pobožne řhodenje a žiwjenje prawych Křesćijanow widža.

Rořhlad w našim czařu.

řta řski kral Ğumbert a kralowa Marguerita řtaj řańdženu ponědželu do Ğotsdama pschijětoj a řo ř wulkimi cžesćemi powitařoj. řeju pschifřhad řo we wřchěch němřkich a rakuffich nowinach jako řjane řnamjo pschecželnosće bjes trojosřwjařtowymi řtatami wuřběhuje.

řordař Weřel, kotrehož řu w řwojim czařu tež w naščej wořolnosći pňtali, je řwój rubjeřny nadpad, pschi kotrymž bē židowskeho řhlamarja Ğirschfelda w řpandawje na řadřawe wafřnje řkónzowaf, řańdženu wutoru rano w 6 hodž. se řmjerčju wot-pofucziř ř tym, řo bu jemu wot řata řeindela řłowa wotrubnjena.

řarlinřki rektor Ařlwardt, kotryž pschecziwo židowskei njehańbitosći a nahrabnosći ř wulkei řrutosćju wustupuje, bēřche psched řróřtim řniřku „řidowske řlinty“ řpiřaf a w nich wřchelaf njewuřhnosće a wobřhudenřtwa řidowskich řlintowych řabrikantow pschecziwo řtatej na řwětko cžahnyř. řo bē řidam a jich pschi-wiřowarjam jara njelube a njepschihódne a teho dla bēřhu se řwojei řnatej leřnosćju dořonjeli, Ařlwardta do jafřtwa pschinješč. řeho pschecželjo pař tež leńi njebēřhu a jich řhromadnym prožo-wanjam je řo nětko radžiřko, Ařlwardta řařo ř jafřtwa wuřwobodžič. řa wuřhód jeho prožeřa je wřhitko jara wčzipne a napjate.

ř Bēřej řodže bēřhu 18. junija přenje řkótno wiki. řřchihnatych bē 250 řowjadow, ř kotrychž bu wjele řupjnych a pschedatych. řačř na dalřche dyrřja řo řa leřto dwoje wiki wot-džeržecž, řchtož je řa našču wjeř wulke pokrocženje.

Řař řpyřtowanie pschewinjesh!

Řřchecziwanei, kiž řo řwěru řa řwoje duchowne řbože řtara, dylř a dylř to prařchenje pschińdže: řsy ty tež na tym pucžu, po kotrymž mařch jako řřchecziwan řhódžič, do přědřa pschifřchoř? řsy ty bohacziřchi na wěřje, na lubosći a na nadžiji a na druhich řřchecziwanřkich pocžinkach? řjim řhutniřcho řebi na to prařchenje wotmolwiřch, cžim bóle řo tebi řutherowe řłowo jako wěrne wopofaže: „Řřchecziwan w řebi ani ničjo pobožneho ani dobřeho njenamafa.“ řřchi tym budu — piřche wěřty řp. — huřto wot cžejřkich, řnutřřkownych řpyřtowanjom cžwilowanj, kotrychž řo jara boju. řřřjedža nuts do modlitwy, do nutřnosće, do rořpominanja řože řłowa mi te řte myřle pschińdu, řajřez je tón řbóžniř řat. 15 wopřijuje. ř kař řłaby w wěřje, řhudj we nadžiji a prořdny wot lubosće tu potom huřto řteju! řřch cžejřki na mni leži a ja řteju psched řlubinu řubjeńřtwa a řrudoby. řu moju řłabosć njepscheczeljo duřche naščejje řbóžnosće, kotrychž je po řph. 6, 12 wjele, řnyřdom wužija a mi do wucha řheptaja: „řy řy řłafń, řchto dha řo modliřch a hiřchče wěřiřch? řwofřtaj řo teho, wřhaf je podarmo. řy řy wotrocžř řřchča a duž ř nam řłufřchch. řeho dla cžifřń řwoju wěru přječž, potom řy řwobodny.“ řižo řo hela nadžija, nade mnu dořycž. řař dyrřbjaf řo w řajřim cžejřkim řpyřtowanju řadžeržecž? řař móhř je pschewinych? ř mojej mozu je nimo. řyřbju řadwěłowacž? řě! řdyž ř wopřědřa ničjo dale cžinicž njemóžu hač řdyřchowacž: řnježe, řmil řo nade mnu! dha wón řwoju wobarnowazu řuku wřřche mje džerži. řa to dyrřbju řože řłowo a modlitwu řa jenicžkei řylnej řrónje pschecziwo mozy cžemnosće nařožowacž. řa řwojemu řořu jeho druge řlubjenje njepuřchčju a du se řwojim řbóžnikom do řethřemane a na řolgatha. řam řebi řola njeho mozy ř wozowanju a dořycžu nadobřyřdu. řa řebi řtaryř muřow řožich řa pschifřhad wofřmu, kiž řu tež w tym řamym řēdženju wěry řtejeli a řu pschewinili.

Ř cžemu pař dyrřja mi te řpyřtowanja řłuzič? řwone dyrřja mje ř pokuczi a poniznosći, ř pschezo nutřniřchemu modljenju a řwjerđřchemu řjednocženju ř mojim řohom a řbóžnikom wabicž.

řuž dyrřbimj, lubi řřchecziwanjo, pschezo dale wozowacž. řny pař cžemj tež w řhromadnym modljenju řa nař wřhitřich psched řrón teho řbóžnika řtupicž a wón nam cžaf wofřchewjenja a řbóžnosće pořčele.

řořdže a jich džery.

ředny młodženz řwojemu naněi wjele tyřhnosće a řrudoby se řwojimi řřchami cžinješche. řo řóžnym wřěřřchim řřchču řwojeho řhna nan řořdžič do durjow řabi. řkónčnje řo tón młodženz wobroczi. řuž nan po něčim te řořdže řařo wón řwucžaha, řwojeho řhna ř durjam dowjedže a ř njemu džěřche: „řohu budž džaf, mój řhno, te řořdže řu wřhitke řařo won“. řón řhny pocža wóřřje pľacaz a džěřche: „řaj, nano, te řořdže drje řu won, ale te džery hiřchče tu řu.“ řaj te džery wofřtanu řdyž tež řo cžłowjeř wobroczi, to řěfa te řrudne dořomnjecža, řaj huřto dořčř řhore cžěko, řłamana móž na cžěle a duchu, te wofřtanu, potom psches řyřly cžaf řiwjenja. řuž pňtaji řwojeho řoha bōřřny, dońiž hiřchče řy młodny, přjedny hačř tvoje mozy řpadnjeja a tvoje wlořny řo řeřchēdžiwja. řahōř řo a dař řo řhřečž řa řwojeho řbóžnika řeřuřa, teho najřjenřřcheho bjes cžłowřřimi džecziřmi a cžim po napominanju pobožneho řpěwarja:

řopruj to řjane, to młodne a wjeřeřke řczenje,
řopruj tej młodže myřle a mozy wřchē řjenje.
řeřuřej tu
řemu najřprowniřřchemu,
řem' wulřem' řralei tej' řnadj.

—M—

řčerřliwosć pschinješke řhonjenje.

řola řheina bydľeřche psched něhđže 10 leřtami řtary řłafž, kiž bēřche řa našhoneného řřchecziwana daloko a řchěrořko řnaty. řěřkōřři młodženzny buřhu psches to, řchtož bēřhu wo nim řřlyřcheli, wčzipni a cžyřču jeho wohladacž a něřchto ř bohateho pokřada jeho našhonenjom řřlyřchecž. řuž řo junu njedželu rano nařtajichu a ř njemu pschińdžechu. řoni jednoreho řchēdžiwza namařachu, řotremuž měř řoži na wjeřeřřym woblicžu řapřřany řtejěřche. řola cži młodženzny řapocžachu njepokōjni byč. řoni bēřhu dočřakali, řo budža wřřkōře duchowne řecže ř jeho řta řřlyřchecž; a řłaj, psches řodžinu wón jenicžžy wo wřchēdnych njewajnyřch wěřach powjedafche, hačř řunje cžyřřche tón abo řamny na duchowne wěřy pschewješč. řkónčnje jemu praji, řo řu řo nadželi něřchto druge wot njeho řřlyřchecž; wón cžyřř řola něřtko řim něřchto wo našhonenjach řwojeje wěry w řwojim žiwjenju powjedacž. „řch“, džěřche tón řtary, „řchto dha je to wjele ř našřimi řřchecziwanřřimi cžucžemi a ř našřim řřchecziwanřřkim našhonenjom! řa řhny w řwojim žiwjenju psches wulku řrudobu dyrřbjaf a řhny řebi něřotru řreptu pota a něřotru řřlyřřu řwotřečž měř. řěřkōřře myřle řože řhny prawje řrořřmiř, wjazy jich pař wopaf; w najcžejřřich cžafach řiwjenja řo to, řchtož my myřřlimj, jako wopacžne wopofaže.“ — řa to tón řtary řhwilu mjelčěřche a řdyž bu wot młodženzow prořřeny dale řecžecž, ř nimi do pōđłanřřeje řřtwy džěřche a pokazawřchi ř porřřtom na wocžinjenju bibliju praji: „řłajcže, tu řteji řat. 18, 11: řčłowřřki řhny je pschifřchoř řbóžne cžinicž, řchtož řhubjene je. řdyž je mi cžejřko wokořo wutrobj, du řebi te řłowa pschecžitatč a ř řwojemu řbóžniřkej řřeknu: řo řy ty prajiř a teho dla dyrřbi wěrne byčř a teho dla řmēm to wěricž. řy cžěřch řbóžne cžinicž, řchtož řhubjene je. řhubjeny řhny řa psches řwój řřchč; ale to je moja řhwalba, řo mje ty řbóžneho cžiniřch. řłajcže, to je dořčř!

řěřřy řartin řooř rořdželi wjeřeřřnych, řrudnych a řbóžnych řřchčnikow. řutón řhudj řłafž řłufřchchch do tych „řbóžnych řřchčnikow“.

„řomhaj řóh“ je wot něřka niž jenož řola řnjefow duchownych, ale tež we wřchēch pschewawarňjach „řřerb. řlowin“ na wřřach a w řudjřchinje dořtacž. řa řchřwóřč leřta pľaczi wón 40 řp., jenotliwē cžifřla řo po 4 řp. pschewawaju.